

**STARTNOTITIE
MILIEUEFFECTRAPPORTAGE**

**RECREATIEVE ONTWIKKELING
AMSTERDAMSCH VELD**

Griendtsveen

BV HOUDSTERMAATSCHAPPIJ GRIENDTSVEEN

November 2007

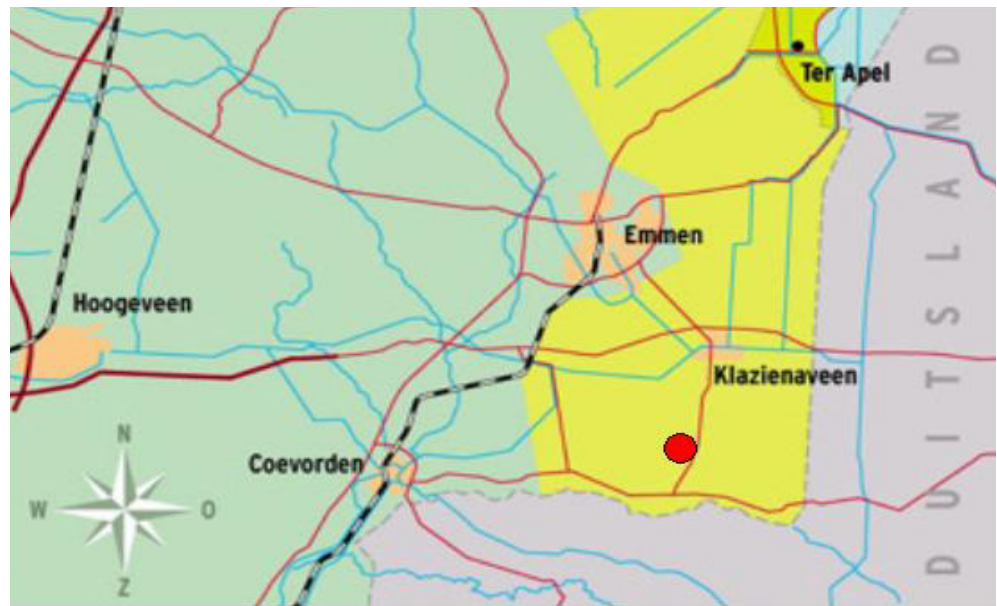
INHOUD

1. Inleiding	
1.1. Aanleiding voor deze startnotitie	3
1.2 Doel van de m.e.r.-procedure	6
1.3 Doel van de Startnotitie	7
1.4 Mogelijkheden voor inspraak	8
1.5 Opbouw van deze startnotitie	8
2. Probleemstelling en doel	
2.1 Waarom dit initiatief	9
2.2 Locatiekeuze	10
2.3 Doelstelling van de voorgenomen activiteit	11
3. Voorgenomen activiteit en alternatieven	
3.1 Voorgenomen activiteit	12
3.2 Nader uit te werken alternatieven	15
4. Beschrijving van het studiegebied	
4.1 Ligging en karakter van het plangebied	22
4.2 Verkeer, vervoer en ontsluiting	22
4.3 Milieuaspecten	23
4.4 Overige aspecten	27
5. De te verwachten effecten	
5.1 Verkeer, vervoer en ontsluiting	30
5.2 Bodem, grond- en oppervlaktewater	30
5.3 landschap, cultuurhistorie, geomorfologie en archeologie	30
5.4 Natuur	30
5.5 Geluid, geur en luchtkwaliteit	31
5.6 Lichthinder	31
5.7 Overige aspecten	31
5.8 Overzicht beoordelingscriteria	31
6. Besluiten, Beleidskaders en procedures	
6.1 Algemeen	33
6.2 Natuurtoets	33
6.3 Watertoets	34
6.4 Beleidskader	34
6.5 Procedure	35
6.6 Betrokkenen	38
Bijlage 1 Belangrijkste literatuur	39
Bijlage 2 Begrippen en afkortingen	41

1. Inleiding

1.1 Aanleiding voor deze startnotitie

Houdstermaatschappij Griendtsveen BV heeft het voornemen om in het gebied “Amsterdamsche Veld” in Zuid-oost Drenthe (zie afbeelding 1) een aantal recreatieprojecten te realiseren.

Afbeelding 1 Globale ligging van het plangebied

Het gebied is gelegen in de gemeente Emmen nabij de dorpen Erica, Schoonebeek, Weiteveen en het hoogveenreservaat Bargerveen (ten oosten van het gebied).

Het voornemen omvat een Wildpark met verblijfsvoorzieningen (WildLife Resort), een gebied voor sport en spel (waaronder Golf met bijbehorende gebouwde voorzieningen, al dan niet in combinatie met een terrein voor manifestaties en evenementen) en een voorziening voor kleinschalige watersport, een vergader-/congrescentrum in een historische turfverwerkingsfabriek (werknaam Fijnfabriek), een vijftal groepsaccommodaties (werknaam Groepsaccommodaties), een Cultuurtoeristisch Centrum Turf en Techniek (werknaam Smalpoormuseum) en een voor nog nader te benoemen dag-/verblijfsrecreatieactiviteiten bestemd terrein van beperkte oppervlakte (werknaam Reserveringsgebied). Voor grote delen van het gebied wordt een nieuw waterbeheersysteem gerealiseerd (Integraal Waterbeheer).

De projecten grenzen aan elkaar en vormen samen een aaneengesloten gebied met een oppervlakte van circa 284 ha.

De gronden waarop bovengenoemde initiatieven worden gerealiseerd zijn geheel in eigendom van de BV Houdstermaatschappij Griendtsveen. Het project Smalspoor wordt gerealiseerd door een Vereniging aan wie gronden voor het initiatief door de Houdstermaatschappij in erfpacht zijn uitgegeven. De Fijnfabriek wordt door de Houdstermaatschappij gehuurd met recht van terugkoop.

De gebouwen van de Fijnfabriek en het Smalspoormuseum zijn al in gebruik en deels gerestaureerd. Over de ontwikkeling van de Groepsaccommodaties loopt een art. 19 WRO procedure.

Het voorgenomen initiatief tot oprichting van een WildLife Resort omvat verblijfseenheden in de vorm van gestapelde, geschakelde of vrijstaande verblijven (lodges) en kampeerplaatsen, met bijbehorende voorzieningen. De accommodaties grenzen aan natuurlijk ingerichte leefgebieden voor wilde dieren uit het noordwest Europese continent (soorten van vroeger en nu). Grote delen van het Resort worden dooraderd met water.

Deze waterpartijen zetten zich voort in het gebied voor sport en spel. Een golfcourse van nader te bepalen omvang voor geoefende en ongeefende spelers maakt hier onderdeel van uit, al dan niet in combinatie met een terrein voor manifestaties/evenementen evenals een voorziening voor kleinschalige beoefening van de watersport op het Dommerskanaal. De Fijnfabriek omvat een vergader- en congresvoorziening in een deel van een inmiddels gerestaureerde turfverwerkingsfabriek met bijbehorende voorzieningen voor ontsluiting en parkeren. Tussen het gebied voor sport en spel en het Fijnfabriekterrein worden de vijf groepsaccommodaties gebouwd. Het Smalspoormuseum was gehuisvest in de Fijnfabriek maar beschikt inmiddels over een nieuw (mede door Griendtsveen gefinancierd) hoofdgebouw, alsmede over een eveneens gerenoveerde remise, een terrein voor buitenexpositie en – manifestaties en een smalspoortraject. Het oostelijk deel van de Fijnfabriek is opgenomen in de cultuurhistorische rondleidingen van het museum. Het Reserveringsgebied omvat een reststrook langs het Dommerskanaal, geschikt voor kleinschalige dag- of verblijfsrecreatie en/of uitbreiding van het smalspoorcomplex.

Het Amsterdamsche Veld, waarin bovengenoemde projecten zijn geprojecteerd, maakt deel uit van het Drents-Gronings Veenkoloniaal Gebied, en behoort, meer specifiek, tot de grootschalige en industriële veenkoloniën ten oosten van Emmen.

Het projectgebied is op relatief grote afstand van bebouwde gebieden gelegen en wordt begrensd door de weg "Noordersloot" aan de noordzijde, het Dommerskanaal / Griendtsveenstraat aan de zuidzijde en akkerbouwgronden aan de oost- en westzijde.

Het gehele projectgebied is in het verleden ontveend en, na afloop van de veenwinning, grotendeels heringericht tot akkerbouwgronden (circa 200 ha). Op één locatie bevindt zich een voormalig productiebos (circa 8 ha) (zie afbeelding 2).

Afbeelding 2 Topografie van het plangebied

Uitzondering op deze functieomzetting naar landbouw is een gebied van circa 71 ha waar in later instantie zandwinning en daarmee verband houdende activiteiten hebben plaats gevonden. Na afloop hiervan zijn er ter plaatse van twee voormalige gronddepots vennen ontstaan en heeft zich in het overige deel van dit gebied spontaan heide en bos ontwikkeld.

Uit de zandwinning is een waterpartij ter grootte van circa 12 ha voortgekomen (afbeelding 2). Deze zandwinplas vervult op dit moment een functie als gietwatervoorraad voor de nabijgelegen glastuinbouwbedrijven. Voor de leverantie van dit water zijn transportleidingen en –installaties aangelegd. Omdat de gietwaterfunctie zich niet goed verdraagt met het voorgenomen initiatief is het voornemen erop gericht dit op een andere manier op te lossen.

Buiten het landbouwkundige gebruik valt ook een gebied grenzend aan het Dommerskanaal (circa 6 ha), waarin de oude turfverwerkingsfabriek (“de Fijnfabriek”) met smalspoorremise is gelegen.

De recent gerestaureerde Fijnfabriek vervult enerzijds een museumfunctie en biedt ook onderdak aan een vergader- en congrescentrum. Het omringende terrein bevat smalspoortracés en andere historische elementen waarmee de Smalspoorvereniging de herinneringen aan het cultuurhistorische verleden levend houdt. In het oostelijke verlengde van het hier bedoelde gebied heeft de vereniging op voormalige landbouwgrond (circa 3 ha) een nieuw verenigingsgebouw met aanliggende faciliteiten in ontwikkeling. In het verlengde daarvan (in westelijke richting) worden groepsaccommodaties ten behoeve van de toekomstige gebruikers van het vergader- en trainingscentrum gebouwd met daaraan gekoppeld een terrein voor sportieve ontspanning en een beheerderwoning.

Het in het gebied gelegen oorspronkelijk smalspoortracé loopt buiten het plangebied door tot aan de Duitse grens.

Het initiatief past binnen de kaders van het gemeentelijke- en provinciaal beleid waarin voor dit gebied is gekozen voor een toeristisch-recreatieve ontwikkeling, landschappelijk ingepast en met behoud van de belangrijkste natuurlijke waarden van het gebied. Het initiatief geeft mede invulling aan overheidsdoelstellingen om te komen tot krachtige economische en werkgelegenheidsimpulsen in de regio en sluit aan op de maatschappelijke trends gericht op spannende verblijf- en dagrecreatie met dieren en natuur als belangrijke thema (WildLife Resort), alsmede op het behoud van cultuur-historisch erfgoed (Fijnfabriek en Smalspoormuseum), op het bieden van groeps-faciliteiten voor zakelijke en andere dag- en meerdaagse bijeenkomsten en op toenemende belangstelling voor de golfsport en een laagdrempelige voorziening hiervoor. In het plan worden ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid, rust en welzijn nagestreefd. Het Dierenpark Emmen participeert met raad en daad in het initiatief voor het WildLife Resort.

Op grond van het besluit Milieueffectrapportage 1994 geldt voor de oprichting van een recreatieve of toeristische voorziening een m.e.r.-plicht wanneer de ontwikkeling een totale oppervlakte van 50 hectare of meer overschrijdt.

Het initiatief heeft een totale omvang van circa 284 hectare en overschrijdt daarmee de m.e.r.-drempelwaarde.

Ook voor de golfbaan (indien groter dan 50 hectare of groter dan 20 hectare in een gevoelig gebied) geldt een wettelijke verplichting om de m.e.r.-procedure te doorlopen.

Gezien het bovenstaande is besloten dat er een MER zal worden opgesteld zodat de kansen en mogelijkheden die de m.e.r.-procedure biedt optimaal benut kunnen worden en aan de omwonenden en belanghebbenden maximale betrokkenheid geboden kan worden. De Initiatiefnemer streeft nadrukkelijk naar een open planproces waarbij de milieu- en duurzaamheidsaspecten voldoende betrokken worden bij het te realiseren initiatief.

1.2 Doel van de m.e.r.-procedure

Doel van de m.e.r.-procedure is het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over activiteiten met mogelijke nadelige gevolgen voor het milieu.

Het MER is gericht op het in beeld brengen van de meest geschikte inrichtingswijze van de voorgenomen activiteit en de hiermee gepaard gaande gevolgen voor het milieu, het ruimtegebruik en de optredende effecten in de directe omgeving van de locatie. Om de effecten van de verschillende varianten op een goede wijze te kunnen vergelijken, moet de omvang van deze directe omgeving, het zgn. studie- of invloedsgebied worden bepaald. In dit studiegebied zijn de effecten vanuit ruimtelijke ordening, verkeerskundig, milieukundig of economisch oogpunt naar verwachting meer dan marginaal. De omvang van het studiegebied verschilt per aspect of functie. Afbeelding 3 toont het studiegebied.

Afbeelding 3 Studiegebied

Het Bevoegd Gezag – de Gemeenteraad van Emmen - maakt in overleg met de initiatiefnemer uiteindelijk de keuze voor de meest geschikte inrichting.

Samen met de m.e.r.-procedure wordt de procedure voor wijziging van de bestaande bestemmingsplannen doorlopen. De procedure leidt tot een besluit door de gemeente over de aanleg van de projecten.

1.3 Doel van de startnotitie

De voorliggende startnotitie is de eerste stap in de m.e.r.-procedure. De startnotitie biedt op hoofdlijnen informatie over de aanleiding en het doel van het initiatief, de m.e.r.-procedure en het te nemen besluit. De lezers (omwonenden en betrokkenen, de Commissie voor de milieueffectrapportage en de wettelijke adviseurs) dienen voldoende informatie te krijgen over het initiatief en de onderwerpen die in het MER onderzocht zullen worden.

Tijdens een informatieavond zal de hoofdlijn van het plan worden toegelicht.

In deze startnotitie wordt een verdere toelichting gegeven op het initiatief en de economische en recreatieve betekenis daarvan. Daarnaast wordt uitleg gegeven over de verschillende mogelijke inrichtingen voor aanleg van het recreatieterrein.

Aan de hand van een aantal randvoorwaarden, uitgangspunten en een eerste beschrijving van het studiegebied wordt de beschrijving van de alternatieven in ruimtelijke zin afgebakend. Tevens wordt een eerste selectie gemaakt van de in het MER te beschrijven effecten die relevant zijn voor de besluitvorming over het park.

Met behulp van de startnotitie zullen Richtlijnen worden opgesteld voor de inhoud van het milieueffectrapport. Daarvoor vraagt het bevoegde gezag advies aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie-m.e.r.) en de wettelijke adviseurs in de m.e.r.-procedure.

1.4 Mogelijkheden voor inspraak

De startnotitie is bedoeld om eenieder de gelegenheid te bieden opmerkingen te maken over de gewenste inhoud van het milieueffectrapport (MER). Deze (inspraak)reacties worden meegenomen bij het formuleren van de richtlijnen. Deze richtlijnen bevatten inhoudelijke eisen waaraan het op te stellen MER moet voldoen.

Schriftelijke reacties kunnen binnen een termijn van 6 weken na ter inzage legging worden ingediend bij het bevoegde gezag. Waar en wanneer de startnotitie kan worden ingezien wordt bekend gemaakt door middel van advertenties in lokale en regionale bladen.

De BV Houdstermaatschappij Griendtsveen is de initiatiefnemer voor deze procedure. De gemeenteraad van Emmen is het bevoegd gezag.

Zienswijzen kunnen worden gericht aan:

Het college van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Emmen Postbus 30001 7800 RA Emmen
--

1.5 Opbouw van deze startnotitie

De voorliggende startnotitie is als volgt opgebouwd:

- In hoofdstuk 2 zijn doel en probleemstelling voor de aanleg van de projecten beschreven. Hierbij wordt met name aandacht besteed aan de locatiekeuze;
- In hoofdstuk 3 is een omschrijving gegeven van de voorgenomen activiteit, waarbij 2 mogelijke inrichtingsalternatieven worden beschreven;
- Hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling in het gebied;
- In hoofdstuk 5 zijn de te verwachten en in het MER te onderzoeken effecten van de aanleg van het park uiteengezet;
- In hoofdstuk 6 is een toelichting gegeven op de eerder genomen besluiten, het beleidskader en de m.e.r.-procedure.

In bijlage 1 staat aangegeven welke informatie gebruikt is bij het opstellen van deze startnotitie. In bijlage 2 is een verklarende woordenlijst opgenomen.

2 PROBLEEMSTELLING EN DOEL

2.1 Waarom dit initiatief

Uitbreiding recreatieve mogelijkheden

Het potentieel van het gebied “Amsterdamsche Veld” biedt mogelijkheden voor een nieuwe ruimtelijke ontwikkeling gericht op relatief grootschalige recreatieve functies. De huidige exploitatie (landbouw en zandwinning) maakt plaats voor een grootschalige recreatieve exploitatie die zich in een nieuwe natuurlijke omgeving zal invoegen.

Het initiatief tot het WildLife Resort sluit aan bij de toeristische trekkersfunctie van het Dierenpark Emmen. Alle initiatieven samen vormen een antwoord op de in verschillende gebiedsontwikkelingsvisies naar voren gebrachte noodzaak om doelgericht in te gaan spelen op de zwakke positie van het Veenkoloniale gebied en de bedreigde positie van agrarische bedrijven in deze regio. Het realiseren van toeristisch-recreatieve projecten is een van de pijlers van de nieuwe invulling van het gebied.

Passend binnen provinciale en gemeentelijke kaders

Deze ontwikkeling past in het beleid van de gemeente en de provincie, die beiden hebben aangegeven het gebied recreatief te willen ontwikkelen.

De Provincie Drenthe heeft voor het gebied in het Provinciaal Omgevingsplan (POP II) doelstellingen geformuleerd als: “een goed leefmilieu, een sociale kwaliteit, een duurzame economische groei, het centraal staan van het behoud en de ontwikkeling van een evenwichtig en duurzaam milieu als levensvoorwaarde voor mens, dier en plant en een kwalitatief sterke en herkenbare sector recreatie en toerisme”. Het initiatief sluit aan bij deze doelstellingen. Grootschalige nieuwe verblijfsrecreatie is in het POP alleen toegestaan als vooraf een visie wordt opgesteld voor een groter gebied, waarin landschap, natuur en landbouwkundige ontwikkelingen worden betrokken. Een integrale aanpak heeft hierbij meerwaarde. Aandachtspunten zijn de relatie met het Bargerveen (waterhuishouding en natuurwaarden) en de nieuwe structuur en karakteristieken van het landschap. De beoogde ontwikkelingen lijken te passen in het omgevingsbeleid van de provincie. Ook vanuit de gemeente Emmen is er bestuurlijk en beleidsmatig draagvlak voor de ontwikkeling van een trekker ter verbetering van het toeristische product en imago. Het initiatief past binnen de structuurvisie en geeft een impuls aan de lokale en regionale economie en werkgelegenheid.

Unieke samenwerking in het WildLife Resort

De BV Houdstermaatschappij Griendtsveen (als grondeigenaar en ontginner van het gebied) en het Noorderdierenpark BV (als toeristische exploitant met hoogwaardige kennis van dieren en dierenverzorging), hebben de krachten gebundeld en kans gezien om een unieke formule te ontwikkelen waarin verblijfsrecreatie en wildlife in een natuurlijke omgeving samengaan op een manier die meerwaarde biedt aan zowel de recreant als aan landschap en natuur.

Dit globale idee is in de afgelopen tijd verder uitgewerkt en aan de hand van maatschappelijke en economische ontwikkelingen afgestemd op marktbehoeften en mogelijkheden in het gebied.

Integrale benadering

Alle deelprojecten worden vanuit een integrale visie benaderd waarbij aanwezige kwaliteiten worden benut en integrale oplossingen voor deelaspecten worden beoogd. Een voorbeeld hiervan is de integrale benadering van de gehele waterproblematiek in het gebied.

In afbeelding 4 is het plangebied (voor MER en bestemmingsplan) en de beoogde indeling van het initiatief aangegeven.

Afbeelding 4 Plangebied

2.2 Locatiekeuze

De keuze voor de locatie "Amsterdamsche Veld" komt voort uit een combinatie van beschikbare ruimte en eigendomssituatie, de tendens tot wijzigingen in functioneel gebruik van het landelijke gebied en de toenemende behoefte aan recreatieve mogelijkheden. De keuze voor het gebied voor de vestiging van dag- en verblijfsrecreatie is verder ingegeven door de navolgende elementen:

- de ruimtelijke kwaliteiten binnen het plangebied en daar omheen;
- omliggende cultuurhistorische elementen en natuurgebieden;
- de gunstige bereikbaarheid;
- de mogelijkheden tot het bereiken van synergie met het Dierenpark Emmen.

Het initiatief past binnen de eerder opgestelde beleidskaders. Voorafgaand aan het plan is een structuurvisie opgesteld waarvoor een plan-m.e.r.-procedure (strategische milieubeoordeling) is doorlopen.

2.3 Doelstelling van de voorgenomen activiteit

DE DOELSTELLING VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT IS ALS VOLGT:

- Het creëren van nieuwe functies met een duurzaam economisch en werkgelegenheidsbevorderend belang;
- Het landschappelijk opnieuw inrichten van het gebied via een recreatieve invulling, waarbij krachtige economische en werkgelegenheidsimpulsen uitgaan naar de regio;
- Het aanbieden van gezonde, op natuur gerichte ontspanningsmogelijkheden te midden van natuurlijke flora en fauna;
- De Initiatiefnemer streeft daarbij naar ruimtelijke kwaliteit, duurzaamheid, rust en welzijn.

3 VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

3.1 Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit is het realiseren van recreatieprojecten waarin diverse voorzieningen voor recreatie en verblijfsaccommodatie gezamenlijk ontwikkeld kunnen worden.

In onderstaand overzicht wordt ingegaan op de verschillende, thans beoogde onderdelen van het plan (zie afbeelding 4).

Thema / Deelgebied	Voorzieningen
Verblijfsaccommodaties Wildlife Park / Overgangsg gebied	<ul style="list-style-type: none"> • 200 gestapelde lodges (2- en 4-persoons); • 325 lodges (4-, 6- en 8-persoons), grotendeels grondgebonden; • 200 kampeerstandplaatsen.
Indoorfaciliteiten Wildlife Park / Overgangsg gebied	<ul style="list-style-type: none"> • Restaurants, cafés, paviljoens, ontspanningsruimten, shops, wellnessruimten, dienstruimten, recepties.
Outdoorfaciliteiten Wildlife Park / Overgangsg gebied (zie ook onder "Water")	<ul style="list-style-type: none"> • Circa 900 parkeerplaatsen, al dan niet gespreid over twee of meer terreinen; • Wildverblijfsgebieden; • Publieksconcentratiepunten c.a. voor dier- en andere presentaties • Wandelpadennet met bruggen en andere constructies, wildpassages en veiligheidsvoorzieningen; • Voorzieningen voor (sportieve) recreatie, spel en educatie; • Terreinaccidentaties, water, bos en natuur.
Dienstfaciliteiten Wildlife Park / Overgangsg gebied	<ul style="list-style-type: none"> • Beheerderwoningen; • Dienstloods; • Dierverblijven / diergewinningsverblijven.
Indoorfaciliteiten Kanaalzone / Westrand / Overgangsg gebied	<ul style="list-style-type: none"> • Golfclubhuis, restaurant/café, wellnessruimten, ontspanningsruimten, recepties, dienstruimten.
Outdoorfaciliteiten Kanaalzone / Westrand / Overgangsg gebied	<ul style="list-style-type: none"> • Golfbaan c.a. volgens nadere configuratie; • Sport- en spelvoorzieningen • Evenementen-/manifestatieterrein (facultatief) • Parkeerterrein(en); • Parkgroen.
Dienstfaciliteiten Kanaalzone / Westrand / Overgangsg gebied	<ul style="list-style-type: none"> • Beheerderwoning; • Dienstloods (combinatie met Wildlife Park).
In- en outdoorfaciliteiten Deelgebied Groepsaccommodaties	<ul style="list-style-type: none"> • Conform Aanvraag Ontheffing ex art. 19 WRO
Indoorfaciliteiten Deelgebied Fijnfabriek	<ul style="list-style-type: none"> • Conform Verleende Ontheffing ex Art. 19 WRO

Thema / Deelgebied	Voorzieningen
Outdoorfaciliteiten Deelgebied Fijnfabriek	<ul style="list-style-type: none"> Voorzieningen voor wandelen, educatie en smalspoorgebruik
In- en outdoorfaciliteiten Deelgebied Smalspoor	<ul style="list-style-type: none"> Conform Verleende Ontheffing ex Art. 19 WRO
Deelgebied Reserveringsgebied	<ul style="list-style-type: none"> Nader uit te werken
Technische infrastructuur (algemeen)	<ul style="list-style-type: none"> Aanleg drinkwaterleidingnet c.a. Aanleg energievoorzieningsystemen op conventionele en/of alternatieve wijze Aanleg kabelnetwerk(en) voor communicatie en beveiliging / bewaking Aanleg afvalwaterzuiveringen en rioleringsstelsel
Water in Deelgebieden WildLife Park / Kanaalzone / Westrand / Overgangs- gebied	<ul style="list-style-type: none"> Uitbreiding van de zandwinplas (zand voor eigen gebruik in terrein); Vervangen van gietwaterleverantie direct uit de zandwinplas door diep grondwater en via gebiedseigen water; Aanleg tweede watersysteem (Wildlife Park); Aanleg derde watersysteem (Kanaalzone / Westrand); Sluizen, stuwen en andere waterbouwkundige voorzieningen; Voorzieningen voor rondvaartboot en kajaks.

bebouwing

De aan te leggen bebouwingen in het plangebied zijn over het algemeen éénlaags of éénlaags met kap. Uitzondering hierop zijn enkele drielaags verblijfs-eenheden of tweelaags verblijfseenheden in het centrum van het Wildlife Resort, een facilitair gebouw in de Kanaalzone (éénlaags/deels tweelaags met kap), het zogenaamde Cliff-gebouw in het Wildlife resort (van éénlaags oplopende naar drielaags verblijfseenheden) en de Groepsaccommodaties (tweelaags met kap).

De bebouwing in het Wildlife Resort zal aan de buitengevels en daken zodanig gethematiseerd worden uitgewerkt dat de gebouwen in het natuurlijke decor worden geïntegreerd.

landschap en cultuurhistorie

Het Amsterdamsche Veld behoort tot de grootschalige en industriële veenkoloniën ten zuidoosten van Emmen. Het landschap is geheel gevormd door de vervening die hier in de vorige eeuw heeft plaats gevonden en de ontginning tot landbouwgrond die daar stelselmatig op volgde. Het huidige landschap manifesteert zich dan ook als een uitgestrekt open akkerbouwgebied.

Binnen dit open landschap is een aantal gebiedsdelen destijds wel verveend maar vervolgens niet voor landbouwkundige doelen geschikt gemaakt. Deze elementen worden geïntegreerd in het ontwerp. Het betreft het gebiedsdeel waar de ontgraving heeft plaats gevonden, een gebiedsdeel rond een voormalig gronddepot (waar later spontaan een ven is ontstaan) en het gebied rond de voormalige turfverwerkingslocatie aan het Dommerskanaal. In deze gebieden heeft bos- en heidevorming plaats gevonden. Samen met de boomrijen langs het Dommerskanaal, een voormalig productiebosje en een bosje

in de zuidoostelijke hoek vormen de opgaande beplantingen de visuele begrenzingen van het huidige open gebied.

In het gebied herinneren vooral de structuur van wijken en sloten en de daarmee samenhangende kavelmaten en verkavelingsrichtingen aan de vereveningsperiode uit de vorige eeuw. Het Dommerskanaal en de (thans gerestaureerde) turfverwerkingsfabriek (de Fijnfabriek) zijn de meest tastbare cultuurhistorische overblijfselen uit dit recente verleden. De activiteiten van de smalspoorvereniging houden deze herinneringen ook levend. Deze structuren zullen worden gerespecteerd en zoveel mogelijk worden geïntegreerd in het initiatief.

water

De voormalige zandwinplas neemt een centrale plaats in in het inrichtingsplan voor het Wildlife Resort. De plas ("watersysteem 1") zal aan west-, zuid- en oostzijde worden uitgebreid en er zullen nieuwe waterlopen worden aangelegd ten behoeve van natuur en recreatie. Deze nieuwe waterlopen bevinden zich in het Wildlife Resort ("watersysteem 2") en voeren verder tot in de Westrand en Kanaalzone ("watersysteem 3"). In het oostelijk deel van het gebied zal, als gevolg van aanwezige keilemlagen in de bodem, een hoger waterpeil dan in het overige gebied worden aangehouden.

De aanleg van de nieuwe watersystemen heeft ten doel om al het gebiedseigen water, dat binnen de huidige waterbeheersystematiek uit het gebied wordt afgevoerd, vast te houden. Hiertoe is een systeem van Integraal Waterbeheer ontwikkeld.

Momenteel wordt vanuit de zandwinplas gietwater geleverd aan de glastuinbouw Erica. De behoefte is dusdanig groot dat op dit moment (indirect) grondwater wordt opgepompt en grote fluctuaties van de oppervlaktewaterstand en een structureel te laag waterpeil in de plas optreden. Dit is strijdig met de gewenste natuurlijke en recreatieve functionaliteit van de plas in de nieuwe situatie.

Als gevolg hiervan wordt beoogd om de waterwinning deels te vervangen door een winning uit diep grondwater. Het gewonnen water zal worden ingevoerd in de systemen 1 en 2 en, na doorstroming hiervan, naar de glastuinbouw worden doorgepompt. Dankzij deze doorstroming wordt het gewonnen water op natuurlijke wijze van ijzer en mangaan gereinigd; bovendien wordt de kwaliteit van het oppervlaktewater hierdoor verhoogd (win-win-situatie). Onderzocht zal worden of de winning op de beoogde locatie negatieve invloeden zal hebben op de grondwaterstanden, ook in het natuurgebied Bargerveen.

De watersystemen worden gebaseerd op de natuurlijke grondwaterstanden zoals deze zich in het gebied zullen herstellen na stopzetting van de gietwateronttrekking uit de plas en beëindiging van waterafvoer via het landbouwkundige ontwatering- en afwateringsstelsel. In de waterhuishoudkundige planopzet wordt dus uitgegaan van conservering van al het gebiedseigen water.

Het waterschap Velt en Vecht dringt al sinds de grote wateroverlast in 1998 aan bij Griendtsveen om medewerking te verlenen aan het creëren van een betere systematiek voor het langer vasthouden van water in dit voor Nederland relatief hoog gelegen gebied. Het nu voorliggende plan biedt hiertoe zeer goede opties en is mede basis voor intensieve samenwerking tussen Griendtsveen en het Waterschap Velt en Vecht. In het MER zal ook nagegaan worden wat de hydrologische invloed van het plan is op het Bargerveen.

moderne en milieuvriendelijke inrichting

De inrichting en het beheer van het plangebied zullen zoveel mogelijk op duurzame wijze plaatsvinden met inachtneming van ecologische principes.

Bij de aanleg van terreinvoorzieningen worden veel natuurlijke materialen benut; hout zal afkomstig zijn uit duurzaam beheerd bos.

De bouwactiviteiten zelf zullen plaatsvinden volgens de richtlijnen voor ecologisch- en duurzaam bouwen.

leidingen

Parallel aan de noordelijke gebiedsgrens, langs de Noordersloot, ligt een hoge-druk-gasleiding. Deze leiding buigt, westelijk van het plangebied, naar het zuiden af en doorkruist de Kanaalzone. Bij het ontwerp zal rekening moeten worden gehouden met deze leiding.

aanwezige en nieuwe natuurwaarden

Bij de inrichting van gebied zal gestreefd worden naar streekeigen beplanting (bomen en struiken) en natuurlijke oevers, aangevuld met poelen en kruidrijke graslanden. Er zal zo goed als mogelijk rekening worden gehouden met thans voorkomende natuurwaarden.

3.2 Nader uit te werken alternatieven

In het MER zullen tenminste de volgende alternatieven worden beschouwd:

- het nulalternatief;
- twee inrichtingsalternatieven;
- het meest milieuvriendelijke alternatief.

Het nulalternatief

Voor het nulalternatief geldt het volgende: er is sprake van het nulalternatief als de voorgenomen activiteit niet tot ontwikkeling komt. Hierbij worden autonome ontwikkelingen (anders dan het initiatief) wel meegenomen. Het nulalternatief zal dienst doen als referentiekader voor het beschrijven en beoordelen van de effecten van de in beschouwing te nemen alternatieven. Zodoende wordt duidelijk welke voor- en nadelen elk alternatief heeft ten opzichte van de situatie zonder het initiatief.

Inrichtingsalternatieven

Voorgesteld wordt om in het MER twee realistische inrichtingsalternatieven te onderscheiden die voldoen aan de beoogde doelstelling en onderling voldoende onderscheid opleveren ten aanzien van belangrijke en nog openstaande (milieu-)keuzes. De alternatiefopbouw is gericht op het kunnen maken van een weloverwogen keuze door het bevoegde gezag.

In theorie is een groot aantal variatiemogelijkheden voor de inrichting denkbaar. Door het wensenpakket van initiatiefnemer en gemeente en door diverse randvoorwaarden, en gewenste keuzes om milieuovertlast te beperken en belemmeringen te vermijden wordt de keuzevrijheid in inrichting en indeling nadrukkelijk ingeperkt.

Door middel van een nadere analyse op basis van de lagenbenadering is nagegaan welke inrichtingselementen zich binnen bovengenoemde kaders lenen voor een variatie op een van de (milieu-)aspecten.

Uit de analyse is gebleken dat verschillende elementen weinig tot geen reële mogelijkheden bieden voor (plan)variatie. Andere variatieaspecten bieden deze mogelijkheid binnen de gestelde doelen en wensen wel.

Dit heeft geleid tot variatieaspecten op het gebied van:

- ontsluiting en toegankelijkheid;
- gebiedsinrichting en voorzieningen;
- energie en afvalwater;
- hydrologie en waterhuishouding

De hierboven genoemde variatieaspecten zijn te combineren tot een tweetal alternatieven, die als volgt zijn te karakteriseren (zie afbeelding 5 en 6):

Alternatief 1 (zie afbeelding 5)	Alternatief 2 (zie afbeelding 6)
ONTSLUITING EN TOEGANKELIJKHEID	
A1 Ontsluiting van het plangebied door de kernen Erica en Klazienaveen	A2 Ontsluiting van het plangebied via het glas-tuinbouwgebied Erica met aansluiting op de nieuwe ontsluitingsweg tussen RW A37 en het industriegebied Vierslagen
B1 De aanleg van een openbaar fietspad / fietsstrook in oost-west richting aan de Griendtsveenstraat.	B2 De aanleg van een openbaar fietspad / fietsstrook in oost-west richting aan de Noordersloot
C1 De aanleg van een openbaar fietspad in noord-zuid richting van Noordersloot naar het "waterschapsweggetje" buiten de plangrenzen van het initiatief en samenvallend met het eveneens in noord-zuid richting lopende gasleidingtracé	C2 De aanleg van een openbaar fietspad in noord-zuid richting van Noordersloot naar het "waterschapsweggetje" binnen de plangrenzen van het initiatief en op ruime afstand van het eveneens in noord-zuid richting lopende gasleidingtracé
D1 Het inrichten van een centrale publieks-entree tot het Wildlife Park (met parkeerterrein) aan de noordwestzijde van het Wildlife Park, aan de Noordersloot	D2 Het inrichten van twee publieksentrees tot het Wildlife Park (met parkeerterreinen), aan de noordwest – en noordoostzijde van het Wildlife Park, aan de Noordersloot.
GEBIEDSINRICHTING EN VOORZIENINGEN	
E1 Situering van kampeerplaatsen (200) in het westelijke overgangsgebied, in combinatie met alternatief D1, ter vermijding van verkeersoverlast binnen het park.	E2 Situering van kampeerplaatsen (200) in het oostelijke deel van het park, in combinatie met alternatief D2, ter vermijding van verkeersoverlast binnen het park.
F1 In het westelijk deel van het plangebied worden op één locatie (Cliff lodges) verblijfseenheden in gestapelde vorm (eenlaags oplopend tot drielaags) gebouwd.	F2 Eenzelfde aantal eenheden wordt in minder hoog en/of niet-gestapelde vorm gebouwd
G1 Ruimtelijke reservering binnen het Wildlife Resort voor een indoor-publieksvoorziening in het centrale deel van de ontsluitingszone of nabij het hoofdgebouw (oppervlakte maximaal tot 6000 m2, eventueel half ondergronds gebouwd).	G2 Bij de inrichting van het Wildlife Resort wordt geen rekening gehouden met een extra indoor-publieksvoorziening.

Alternatief 1 (zie afbeelding 5)	Alternatief 2 (zie afbeelding 6)
<p>H1 Inrichting van de gebiedsdelen Kanaalzone en Westrand met een golfcourse van beperkte oppervlakte, b.v van het type Pitch & Put (met bijbehorende gebouwde voorzieningen voor horeca, receptie, sanitair, kleedruimten, etc.), in combinatie met waterpartijen en groen alsmede met een terrein voor kleinschalige evenementen.</p>	<p>H2 Inrichting van de Kanaalzone en Westrand met een volwaardige golfbaan (met bijbehorende gebouwde voorzieningen voor horeca, receptie, sanitair, etc.) in combinatie met water en groen</p>
<p>I1 Het bouwen en inrichten van twee wellness-voorzieningen (sauna, zwembad, fitness etc.), resp. - in het Wildlife Park, gekoppeld aan het Centrumgebouw en exclusief ten behoeve van de gasten van het Wildlife Park; - in de Kanaalzone, exclusief ten behoeve van de gasten van Fijnfabriek, Golfbaan en Groepsaccommodaties.</p>	<p>I2 Het bouwen en inrichten van één wellness-voorziening (sauna, zwembad, fitness etc.) in de Kanaalzone, ten behoeve van de gasten van het Wildlife Park, Fijnfabriek, Golfbaan en Groepsaccommodaties tezamen.</p>
<p>J1 De aanleg van voorzieningen voor de beoefening van watersport op het Dommerskanaal d.m.v. ingrepen in het oeververloop van het kanaal</p>	<p>J2 De aanleg van voorzieningen voor de beoefening van watersport op het Dommerskanaal binnen het huidige oeververloop van het kanaal.</p>
<p>ENERGIE EN AFVALWATER</p>	
<p>K1 Elektriciteit zal in eigen beheer en op duurzame wijze worden opgewekt (kleinschalig).</p>	<p>K2 Elektriciteit wordt betrokken van het openbare net.</p>
<p>L1 Het zuiveren van grijs afvalwater met behulp van helofytenfilters of daarmee vergelijkbare systemen</p>	<p>L2 Het afvoeren van grijs afvalwater naar het openbare rioleringsstelsel</p>
<p>M1 Het zuiveren van zwart afvalwater met behulp van een IBA-systeem of andere duurzame alternatieven met nazuivering van het effluent in helofytenfilters of daarmee vergelijkbare systemen</p>	<p>M2 Het afvoeren van zwart afvalwater naar het openbare rioleringsstelsel</p>

Alternatief 1 (zie afbeelding 5)	Alternatief 2 (zie afbeelding 6)
WATERHUI SHOUDING	
<p>N1 Aanleg van een systeem van Integraal Waterbeheer, bestaande uit een aantal samenhangende subsystemen, gericht op het volledig behoud van gebiedseigen water, een herstel van natuurlijke (grond-) waterstanden en voortzetting van de gietwaterfunctie waartoe diep grondwater zal worden opgepompt en, na doorvoer door het gehele watersysteem, aan het oppervlaktewater zal worden onttrokken en zal worden doorgeleverd aan de glastuinbouw</p>	<p>N2 Aanleg van een systeem van Integraal Waterbeheer, bestaande uit een aantal samenhangende subsystemen, gericht op het volledig behoud van gebiedseigen water, een herstel van natuurlijke (grond-) waterstanden en beëindiging van de huidige gietwater-functie.</p>

De variatie op het watersysteem is uiterst relevant. Daarom wordt voorgesteld om in het MER een aantal varianten en subvarianten door te rekenen. Om vergelijkingen mogelijk te maken zal ook een nul-scenario worden berekend. In dit verband wordt onderscheid gemaakt in een *theoretisch nul-scenario* (ongestoorde situatie) en een *actueel nul-scenario* (huidige situatie met gietwateronttrekking), in onderstaand schema respectievelijk genoemd onder varianten 1 en 2. De variant 3 heeft betrekking op het alternatief N1 en de varianten 4 en 5 met subvarianten op het alternatief N2.

Variatie op het watersysteem
<p>1. Ongestoorde situatie (<i>theoretisch nul-scenario</i>) Zandwinplas zonder gietwateronttrekking; huidig peilbeheer in omliggend landbouwgebied.</p>
<p>2. Huidige situatie (<i>actueel nul-scenario</i>) Zandwinplas met huidige (wijze van) gietwateronttrekking; huidig peilbeheer in omliggend landbouwgebied</p>
<p>3. Nieuwe situatie zonder onttrekking van diep grondwater t.b.v. gietwater Behoud van alle gebiedseigen water, herstel van natuurlijke grondwaterstanden en een hierop afgestemd peilbeheer in de systemen 1, 2 en 3 van het oppervlaktewater binnen het plangebied. Geen gietwateronttrekking.</p>
<p>4. Nieuwe situatie met onttrekking van diep grondwater t.b.v. gietwater in een op de draagkracht van de omgeving afgestemde hoeveelheid Behoud van alle gebiedseigen water, herstel van natuurlijke grondwaterstanden en een hierop afgestemd peilbeheer in de systemen 1, 2 en 3 van het oppervlaktewater binnen het plangebied. Onttrekking van diep grondwater in een dusdanige hoeveelheid dat daarvan geen invloeden op het Natura 2000 gebied uitgaan, onttrokken in maandelijks gelijke hoeveelheden, met buffering in systeem 1, gevolgd door doorvoer door systeem 2, waarna gietwateronttrekking. Toevoer van mogelijke gietwatertekorten vanuit systeem 3, die daartoe extra buffercapaciteit verkrijgt.</p>
<p>5. Nieuwe situatie met onttrekking van diep grondwater t.b.v. gietwater in een op de gietwaterbehoefte afgestemde hoeveelheid Behoud van alle gebiedseigen water, herstel van natuurlijke grondwaterstanden en een hierop afgestemd peilbeheer in de systemen 1, 2 en 3 van het oppervlaktewater binnen het plangebied. Onttrekking van diep grondwater in een op de gietwaterbehoefte afgestemde jaarhoeveelheid maar onttrokken in maandelijks gelijke hoeveelheden, met buffering in systeem 1, gevolgd door doorvoer door systeem 2, waarna gietwateronttrekking,</p> <ul style="list-style-type: none"> * 5A Zonder mitigerende maatregelen aan de rand van het Bargerveen * 5B Met mitigerende maatregelen aan de rand van het Bargerveen (perceel Hospers)

Afbeelding 5 **alternatief 1**
(de lettercodes verwijzen naar de beschrijving in de tabel)

Afbeelding 6 **alternatief 2**
(de lettercodes verwijzen naar de beschrijving in de tabel)

Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA)

Het meest milieuvriendelijke alternatief is gedefinieerd als het alternatief waarbij de negatieve milieueffecten het kleinst zijn. Dit houdt in dat het MMA wordt gevormd door een alternatief dat bestaat uit de combinatie van inrichting- en onderhoudsaspecten die

- de minste schade toe brengt aan het milieu;
- de mogelijkheden voor efficiënter energieverbruik maximaal benutten;
- de kwaliteit van het oppervlaktewater optimaliseert;
- de beste mogelijkheden bieden voor ecologische en/of landschappelijke meerwaarde.

Daarbij wordt ook gekeken naar reële mitigerende en compenserende maatregelen om effecten te verzachten of op een andere wijze te voorkomen.

4 BESCHRIJVING VAN HET STUDIEGEBIED

In het MER vormt de beschrijving van de huidige situatie en de ontwikkelingen in het studiegebied het referentiekader (nulalternatief) waaraan de effectbeschrijvingen worden gerelateerd. Voor de beschrijving is het van belang om een referentiejaar als ijkpunt vast te stellen – in dit geval de situatie bij aanvang van de m.e.r.-studie (2006/2007). Wat betreft de grootte van het studiegebied wordt in de startnotitie vooralsnog uitgegaan van het plangebied zelf en de nabije omgeving voor zover de milieueffecten kunnen reiken.

In de volgende paragrafen is per relevant (milieu-)aspect kort een beschrijving van het studiegebied gegeven. Daarnaast is in paragraaf 4.2 een beschrijving gegeven van de relevante ontwikkelingen c.q. veranderingen die in het studiegebied naar verwachting zullen optreden in de toekomst (autonome ontwikkelingen). Hierbij gaat het vooral om ontwikkelingen die beperkingen of randvoorwaarden kunnen opleggen ten aanzien van de voorgenomen activiteit. In het MER zullen de beschrijvingen verder worden uitgewerkt en gedetailleerd tot een voor de besluitvorming relevant abstractieniveau.

4.1 Ligging en karakter van het plangebied

Het plangebied is gelegen in de gemeente Emmen, ten zuiden van de Rijksweg A37. Het gebied wordt aangeduid als het Amsterdamsche Veld en maakt deel uit van het Drents-Gronings Veenkoloniaal Gebied. Het gehele projectgebied is in het verleden ontveend en, na afloop van de veenwinning, grotendeels heringericht tot akkerbouwgronden (circa 200 ha). Op één locatie bevindt zich een voormalig productiebos (circa 8 ha). Het projectgebied is op relatief grote afstand van bebouwde gebieden gelegen.

Op enige afstand liggen de wat grotere kernen Nieuw Amsterdam, Veenoord, Barger-Oosterveen, Klazienaveen en Schoonebeek. Op korte afstand liggen de kernen Amsterdamscheveld, Erica en Weiteveen. Ten westen van het plangebied ligt een kassengebied (Erica). Iets verder naar het oosten ligt het natuurgebied Bargerveen.

4.2 Verkeer, vervoer en ontsluiting

De regio is relatief goed ontsloten via de A31 (Duitsland) en de A37 (Nederland). Aan de westzijde ligt de N862 (Schoonebeek – Erica).

Het plangebied wordt begrensd door de wegen Noordersloot aan de noordzijde, Dommerskanaal / Griendtsveenstraat aan de zuidzijde en akkerbouwgronden aan de oost- en westzijde. De huidige ontsluiting van het gebied is dus zowel voor gemotoriseerd verkeer en langzaam verkeer goed te noemen.

4.3 Milieu aspecten

Bodem, grond- en oppervlaktewater

Het plangebied is gelegen in een gebied dat is bedekt met een holocene deklaag van veenafzettingen van de formatie van Griendtsveen. Door turfwinning is de veenlaag gereduceerd. Door inklinking en oxydatie van het veenpakket en omploegen is de veendikte nog verder afgenomen.

Uit onderzoek blijkt dat er voor het hele gebied (wat groter is dan het studiegebied dat onderwerp is voor deze m.e.r.-procedure) in het verleden een verlaging van de grondwaterstanden is opgetreden van 5 tot 10 cm. Het gebied heeft grondwatertrappen V en VI. Dit zijn vrij droge gronden.

De afwatering van het gebied vindt plaats via een stelsel van sloten, wijken en kanalen.

De sloten van het zuidoostelijke akkerbouwgebied wateren rechtstreeks af op het Dommerskanaal dat aan de zuidkant van het plangebied ligt.

Het plangebied ligt in het grensgebied van de stroomgebieden; het Amsterdamse veld, Boevenen en Schutwijk (zie afbeelding 2).

De perceelssloten van het zuidwestelijke akkerbouwgebied wateren af op de Griendtsveenvijk, die op zijn beurt afwatert op het Dommerskanaal. Het akkerbouwgebied ligt in het meest oostelijke peilvak van het Amsterdamse veld.

Het zuidoostelijke akkerbouwgebied ligt in het stroomgebied Boevenen. De peilregulatie vindt hier plaats via de sluis in het Dommerskanaal.

Het landbouwgebied ten noordoosten van het plangebied ligt in het stroomgebied Schutwijk. Dit gebied watert ten zuidoosten van het plangebied af op het Dommerskanaal.

Het gebied van de zandwinplas is niet aangesloten op het oppervlaktewaterstelsel.

Het zuidoostelijke akkerbouwgebied kan door middel van wateraanvoer op peil gehouden worden.

De zandwinplas ligt geïsoleerd van het oppervlaktewatersysteem. Met behulp van een krachtige pomp wordt water uit de plas onttrokken en via een buisleiding in westelijke richting afgevoerd ten behoeve van de watervoorziening van het glastuinbouwgebied van Erica. Het waterpeil in de plas fluctueert sterk en is niet alleen in de zomer maar ook in de winter structureel te laag.

Het onderzoeksgebied maakt deel uit van een groot wegzijgingsgebied. Vanuit het eerste en tweede watervoerende pakket infiltreert water naar het derde pakket. Via dit pakket wordt het grondwater in zuidwestelijke richting afgevoerd naar het beekdal van het Schoonebeekerdiep, waar kwel optreedt. Uit de isohypsen blijkt dat de zandwinplas een sterk drainerende werking heeft op het ondiepe grondwater als gevolg van de onttrekking van water uit deze plas.

Waterkwaliteit

De kwaliteit van het water in de zandwinplas is als gevolg van de gietwateronttrekking sterk achteruit gegaan. Het water bevat veel ijzer en de kwaliteit is zodanig slecht dat met enige regelmaat de leveranties van gietwater aan de glastuinbouw moeten worden gestopt.

Landschap, cultuurhistorie, geomorfologie en archeologie

Het karakter van het gebied wordt gevormd door de vroegere aanwezigheid van hoogveen. Door vervening en ontginning door pionierbedrijven die het gebied hebben geëxploiteerd is het huidige hoogveenontginningslandschap ontstaan. De resterende veengebieden (zoals het Bargerveen) zijn als natuurreservaat bestemd.

De rest van het gebied bestaat zowel uit kleinschalige als grootschalige landbouwgebieden, afgewisseld met kanalen, wegen, dorpen, bedrijfsterreinen en het glastuinbouwgebieden Erica.

De cultuurhistorische waarden in het gebied zijn vooral terug te vinden in de landschapsstructuur die rechtstreeks verwijst naar de verveningsgeschiedenis. In het Amsterdamsche Veld is het patroon van blokontginningen met sloten en wijken en de typerende kavelmaten en -richtingen kenmerkend. Het Dommerskanaal en de Fijnfabriek met directe omgeving vormen zijn hier vanuit cultuurhistorische optiek de "parels".

De geomorfologische opbouw van het studiegebied is gevarieerd. Ze weerspiegelt zowel de geologische als de cultuurhistorische geschiedenis. Het gehele Amsterdamsche Veld is, als gevolg van de op landbouw gerichte inrichting na de vervening, nagenoeg vlak.

Reliëfverschillen zijn zichtbaar op die delen binnen het gebied die slechts ten dele zijn ontveend en daarna niet tot landbouwgronden zijn omgevormd. Het betreft het gebied rond de fijnfabriek en, noordelijk daarvan, rond het ven en de ontzandingplas. Ook het tracé van de voormalige smalspoorroute is kenmerkend. Het gebied is gelegen op een uitloper van de Hondsrug.

Op de Archeologische Waarden Kaart van de gemeente Emmen wordt het plangebied deels getypeerd als een gebied met een Lage Trefkans en deels met een Middelhoge Trefkans. Voor de gebieden met een Middelhoge Trefkans is een archeologisch onderzoek vereist.

Natuur

De natuurwaarden in het gebied concentreren zich in en rondom het hoogveenrestant.

Het plangebied ligt in de directe nabijheid (ongeveer 2 kilometer) van het Bargerveen. Dit vergraven hoogveengebied is als speciale beschermingszone (SBZ) aangemeld in het kader van de Habitatrichtlijn vanwege het voorkomen van de habitattypen:

- Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix;
- Droge Europese heide;
- Soortenrijke heischrale graslanden, op arme bodems van berggebieden (en submontane gebieden in het binnenland van Europa);
- Actief hoogveen;
- Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is.

Verder is het aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn vanwege de aanwezigheid van:

- Geoorde fuut (broedvogel);
- Taigarietgans;
- Blauwe Kiekendief (broedvogel);
- Porseleinhoen (broedvogel);
- Watersnip (broedvogel);
- Velduil (broedvogel);
- Nachtzwaluw (broedvogel);

- Blauwborst (broedvogel);
- Paapje (broedvogel);
- Roodborsttapuit (broedvogel);
- Grauwe Klauwier (broedvogel).

Het Bargerveen grenst aan het in Duitsland gelegen "Naturpark Moor". Na de grootschalige vervening van dit gebied wordt dit gebied thans deels opnieuw tot cultuur gebracht en voor de rest omgevormd tot hoogveenreservaat. Het streven is gericht op een grootschalig aaneengesloten grensoverschrijdend hoogveenlandschap naar Duits model (Naturpark) te ontwikkelen met ontwikkeling van levend hoogveen gebieden. Dit gebied kan een belangrijke rol gaan spelen bij de toeristische en recreatieve ontwikkeling van de regio met nieuwe kansen en mogelijkheden voor de aanwezige landbouwbedrijven. Het studiegebied ligt binnen de grenzen van dit beoogde "Naturpark".

Actuele natuurwaarden

In de periode mei - augustus 2004 hebben nieuwe inventarisaties plaats gehad naar amfibieën, reptielen, sprinkhanen, dagvlinders, zoogdieren (sporenonderzoek), vleermuizen (batdetector-onderzoek) en planten en vegetatietypen. Ook zijn gegevens opgevraagd van het Natuurloket (gegevensbeherende instanties). In 2007 zijn nieuwe gegevens verzameld.

Vegetatie

Tijdens de florakartering zijn de volgende habitattypen onderscheiden: ven/petgat, zandwinplas, kanaal (inclusief oever), (landbouw)sloot, akker, zandhoop, nat schraalgrasland, vochtig bloemrijk grasland, spoordijk, ruigte, hei (met en zonder Pijpestrootje), struweel (op helling), vochtig loofbos (met en zonder Pijpestrootje), droog loofbos, productiebos. De verspreiding van deze habitattypen is afgebeeld in figuur 2.

In de habitattypen hei- en vochtig loofbos- domineert Pijpestrootje in de kruidlaag (> 75 % bedekkend). Het vochtige loofbos betreft verdroogd Berkenbroek. De hoofdhoutsoort van het droge loofbos is Zomereik. Het productiebos bestaat uit verschillende percelen monoculturen van Zwarte els, Sitkaspar, Fijnspar, Canadapopulier en (jonge) Zomereik.

Er komen in het plangebied drie beschermde soorten voor, t.w. Kleine zonnedaauw, Koningsvaren en Klein maagdenpalm. Kleine zonnedaauw groeit in het noordelijke ven, Koningsvaren op de steile oever van de zandwinplas en langs het kanaal. Klein maagdenpalm is in het productiebos aangetroffen. Deze is waarschijnlijk verwilderd. Kleine zonnedaauw is niet alleen beschermd maar ook bedreigd. Deze staat op de rode lijst van in Nederland bedreigde plantensoorten (categorie 3 = gevoelig). Op de recent geherprofileerde oever van het zuidelijke ven groeit Moeraswolfsklauw. Dit is eveneens een rode-lijstsoort.

Ook Stijve ogentroost is een rode-lijstsoort (categorie 4 = gevoelig). Deze groeit op verschillende plekken op de spoordijk. Andere soorten van nationaal belang zijn Veenpluis en Grote veenbes. Deze zijn in Nederland tamelijk zeldzaam.

Uit vergelijking met oude gegevens blijkt dat Ronde zonnedaauw, Borstelgras en Klein blaasjeskruid inmiddels uit het plangebied zijn verdwenen, terwijl Grote veenbes is verschenen. Gewoon vingerhoedkruid komt nog wel (frequent) in het plangebied voor, maar betreft zeker verwilderde exemplaren. Zowel in het zuidelijk als noordelijk ven komen veenmossen voor. Het betreft de soorten Slank en Fraai veenmos (Sphagnum

flexuosum en *S. fallax*). Veenmos staat op de lijst van bijlage V van de Habitatrictlijn, d.w.z. dat het verzamelen hiervan aan beheersmaatregelen kan worden gebonden.

Avifauna

In het plangebied zijn in het verleden 34 vogelsoorten aangetroffen. Bruine kiekendief, Patrijs en Geelgors zijn de meest bijzondere. Bruine kiekendief is in 2004 niet waargenomen. Patrijs zowel als Geelgors zijn een aantal malen gezien en gehoord op de overgang van hoogveenrestant naar akker. Ook de meeste andere soorten eerder gesignaleerde soorten zijn gesignaleerd. Andere in 2004 waargenomen bijzondere broedvogels van het plangebied zijn Dodaars en Oeverzwaluw. Dodaars broedt in het zuidelijke ven. Oeverzwaluw heeft een kolonie aan de noordelijke oever van de zandwinplas (ca. 30 broedparen). De Roodborsttapuit en de Grauwe Klauwier komen mogelijk als broedvogel in het plangebied voor (onbevestigd).

Voor de Taigarietgans geldt dat deze ook foerageert buiten het Bargerveen (in en nabij het plangebied).

Zoogdieren

Het plangebied is onderdeel van het leefgebied van de volgende (bijlage IV-) richtlijnsoorten: Watervleermuis en Gewone dwergvleermuis. Deze soorten, die zijn opgenomen in de bijlagen II en IV van de Habitatrictlijn zijn streng beschermd. Exemplaren van beide soorten zijn alleen foeragerend waargenomen. Er zijn geen verblijfplaatsen van deze soorten gevonden.

Andere beschermde zoogdiersoorten van het plangebied (met vaste verblijfplaats) zijn Mol, Ree, Vos, Veldmuis, Haas, Konijn. Deze hebben in Nederland een (heel) algemeen voorkomen en zijn minder streng beschermd. Voor Ree is het oostelijk bos een belangrijke verblijfsplek.

Het gebied lijkt geschikt leefgebied voor kleine zoogdieren als Egel, Bosspitsmuis, Dwergspitsmuis, Hermelijn, Wezel, Steenmarter, Rosse woelmuis, Muskusrat, Aardmuis, Dwergmuis, Bosmuis, Bruine rat, Huismuis. Deze soorten komen ook in het betreffende uurhok voor. Er zijn echter geen sporen van deze soorten in het plangebied gevonden.

Herpetofauna

Er zijn in het plangebied 4 amfibiesoorten, t.w. Meerkikker, Middelste groene kikker, Bruine kikker en Gewone pad, en 1 reptielsoort; de Levendbarende hagedis, aangetroffen. De meer bijzondere soorten Heikikker en Levendbarende hagedis lijken zich tot de habitattypen ven, heide en spoordijk te beperken. Heikikker is streng beschermd. Alle andere soorten hebben een algemeen voorkomen en zijn gewoon beschermd. De aanwezigheid van de Adder kon niet worden bevestigd.

Overige fauna

Tijdens de veldinventarisatie zijn 12 dagvlindersoorten, 4 sprinkhaansoorten, 14 libellensoorten en 1 mierensoort waargenomen. Dit betreft vooral algemene niet-beschermde soorten. Het Heideblauwtje is een rode-lijstsoort en beschermd. Deze is vooral in het habitatype heide+ waargenomen.

De libelsoort "Bruine korenbout" staat eveneens op de rode lijst. Deze is in het habitatype ven aangetroffen. De betreffende soort Rode baardmier bleek na determinatie overigens niet een van de 4 beschermde rode-bosmiersoorten van Nederland.

Geluid

De verkeersbewegingen over de lokale wegen vormen in de huidige situatie een geringe geluidsbron in het studiegebied in de huidige situatie. Het studiegebied is niet gelegen nabij Stiltegebieden.

Geur en luchtkwaliteit

Nabij het plangebied liggen een 3-tal agrarische bedrijven die hindercirkels hebben in het kader van de hinderwet en -regelgeving.

4.4 Overige aspecten

Economie

De gemeente Emmen is uitgegroeid tot een gemeente met meer dan 100.000 inwoners. Emmen wil zich steeds meer als stad profileren in de Zuid-Drentse stedenband. De gemeente zet in op een krachtige groei van het aantal arbeidsplaatsen (7500 extra arbeidsplaatsen in 2020) en een versterking van het woon- en leefklimaat (2500 extra woningen in 2020). De gemeente wil hiertoe nieuwe industrieën aantrekken die bijdragen aan de modernisering van de industriële structuur. Hierbij valt vooral te denken aan de ontwikkeling van glastuinbouw, vrijetijdsindustrie en zakelijke dienstverlening.

Landbouw

In het studiegebied vindt landbouw plaats. De grond behoort grotendeels toe aan de BV Houdstermaatschappij Griendtsveen en enige grotere landbouwbedrijven. De grond is geheel in gebruik als akkerland. In de landbouwgebieden zijn door ontwatering, diepploegen en bezanden betere productieomstandigheden gecreëerd. Er liggen vooral grootschalige akkerbouwbedrijven en enkele intensieve veehouderijen.

In Erica ligt een grootschalig glastuinbouwgebied. Bij aanvang van deze ontwikkeling bestond de intentie om de glastuinbouwsector verder door te laten groeien naar circa 1000 hectare in 2020. Anno 2007 is deze doelstelling drastisch naar beneden toe bijgesteld, met dien verstande dat geen uitbreidingen meer worden voorzien maar uitsluitend bedrijfsvergrotingen binnen het aanwezige areaal.

Recreatie en Toerisme

Het gebied is interessant voor recreatie en toerisme. Het Noorderdierenpark te Emmen en bijbehorend "Biochron" en vlindertuin trekt bezoekers uit geheel Nederland en een deel van Duitsland (ruim 1,5 miljoen bezoekers per jaar). Ten tijde van het verschijnen van deze Startnotitie presenteert het Noorderdierenpark een plan voor verplaatsing en vernieuwing van het dierenpark vanuit het centrum van Emmen naar de westelijke rand daarvan.

De verblijfsrecreatie in Emmen blijft nog achter in vergelijking met andere delen van Drenthe.

Verdere intensieve dagrecreatie in de omgeving heeft plaats in het veenpark te Barger Compasuum (circa 80.000 bezoekers per jaar), het Emsland Moormuseum in Gros Hesepe (30.000 bezoekers) en het klooster Wietmarschen (30.000 bezoekers). In het studiegebied ligt het SmalSpoormuseum met 10.000 bezoekers per jaar.

Door het studiegebied lopen verschillende fiets- en wandelroutes. Door natuurontwikkeling en herstel van de verveningsgebieden nemen de extensieve recreatiemogelijkheden toe; wandelen en fietsen, natuurbeleving en cultuurtoerisme.

Kabels en leidingen

Langs de noordgrens van het plangebied loopt een aardgashoofdleiding die, meer westelijk, afbuigt in zuidelijke richting en daarbij het Amsterdamsche Veld doorsnijdt.

5 DE TE VERWACHTEN EFFECTEN

In het MER zullen de negatieve en positieve effecten van de verschillende alternatieven worden beschreven. Daarbij zal aandacht worden besteed aan die (milieu-)aspecten die ook in het voorafgaande hoofdstuk zijn beschreven. Per milieuaspect zal onderscheid worden gemaakt in het plangebied (het gebied van de ingreep) en het studiegebied (het gebied waar effecten op kunnen treden).

De belangrijkste effecten die het gevolg zijn van ontwikkeling van de voorgenomen plannen hebben te maken met de aspecten:

- verkeer, vervoer en ontsluiting;
- bodem-, grond- en oppervlaktewater;
- landschap, cultuurhistorie en archeologie;
- natuur;
- geluid en geur.

Vooraf voor de aspecten verkeer en vervoer en geluid is onderzoek naar de samenhang met andere functies in de omgeving noodzakelijk. Aangegeven zal worden of de effecten tijdelijk of permanent, omkeerbaar of onomkeerbaar, op korte of op lange termijn spelen en of cumulatie van effecten optreedt. Zowel de positieve als de negatieve effecten worden aangegeven. Er zal onderscheid worden gemaakt in effecten tijdens de aanleg- en inrichtingsfase en effecten tijdens de exploitatie. Voorts zal per alternatief worden aangegeven welke mitigerende en/of compenserende maatregelen mogelijk zijn.

Bij de beschrijving van de effecten en de vergelijking van de alternatieven dient de huidige situatie en de autonome ontwikkeling als referentiekader. De beschrijving van de effecten zal wat betreft het detailniveau worden afgestemd op het niveau dat relevant is voor het (m.e.r.-plichtige) besluit.

Per milieuaspect wordt een aantal concrete criteria geformuleerd op basis waarvan de effecten worden beschreven en beoordeeld. Doelstelling hiervan is het MER toe te spitsen op de effecten die essentieel zijn voor de besluitvorming. Indien uit inspraak blijkt dat er nog andere dan genoemde effecten van belang zijn zullen deze, mits relevant, in het MER eveneens aan de orde komen. Bij het bepalen van het onderscheid tussen relevante en matig relevante effecten spelen vooral de volgende karakteristieken een rol:

- de omvang en ernst van het effect;
- de duur van het effect;
- en de (on)omkeerbaarheid van het effect.

In het navolgende wordt per aspect kort toegelicht welke zaken in beschouwing worden genomen in het MER.

5.1 Verkeer, vervoer en ontsluiting

In het MER wordt een beschrijving gegeven van de effecten op het verkeer en vervoer in en rond het plangebied. De aspecten die beschreven worden zijn:

- Verkeerstoename en bereikbaarheid;
- Barrièrewerking;
- verkeersveiligheid;
- oversteekbaarheid;
- wandel- en fietsmogelijkheden.

5.2 Bodem, grond- en oppervlaktewater

In het MER zal een beschrijving worden gegeven van de effecten van de aanleg van het project en het gebruik van de locatie op bodem, grond- en oppervlaktewater (watertoets). Hierbij zal worden aangesloten bij de beschrijving van de bestaande situatie en autonome ontwikkeling van het gebied.

Er wordt aandacht besteed aan de gevolgen van specifieke ingrepen zoals grondwaterstandverandering, ophoging van het terrein en afgravingen. Hiertoe zullen modelberekeningen worden uitgevoerd.

Speciale aandacht gaat uit naar eventuele bodemverontreiniginglocaties die in het gebied aanwezig zijn en op welke wijze deze beïnvloed worden c.q. hoe het overige gebied of het grond- en oppervlaktewater beïnvloed wordt tijdens aanleg en gebruik. Tevens zal nagegaan worden welke invloed ontstaat op de kwaliteit van het oppervlaktewater.

5.3 Landschap, cultuurhistorie, geomorfologie en archeologie

Voor landschap, cultuurhistorie, geomorfologie en archeologie worden de volgende effecten beoordeeld:

- Effecten op structuur, herkenbaarheid en samenhang van het landschap;
- Effecten op cultuurhistorische patronen en elementen;
- Effecten op geomorfologisch waardevolle patronen en elementen;
- Effecten op gebieden met archeologische verwachtingswaarde.

In het MER zal op deze aspecten ingegaan worden.

5.4 Natuur

Voor het aspect natuur geldt dat het gebied in de huidige situatie grotendeels agrarisch terrein is met hier en daar verspreid enkele natuurlijke bosjes, bomenrijen en natuurlijke vegetaties in bermen en braakliggende terreinen. Naast het effect op de bestaande vegetatiekundige waarden zal eveneens het effect van de ecologische waarden en relaties in de toekomstige situatie worden beschreven in het MER.

De volgende aspecten komen in het MER aan bod:

- aantasting/behoud/ontwikkeling van natuurwaarden;

- aantasting/ontwikkeling/versterking van de ecologische structuur;
- ecohydrologische effecten.

Effecten voor kwetsbare soorten zullen zo veel mogelijk gemitigeerd worden.

Omdat mogelijke gevolgen kunnen optreden op Natura 2000 gebied het Bargerveen kan een passende beoordeling noodzakelijk zijn op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. In het MER zal worden onderzocht of er sprake is van significante effecten op de instandhoudingsdoelen waarvoor het Bargerveen is aangewezen via externe werking (hier zal in een vroeg stadium naar gekeken worden via het uitvoeren van een zogenaamde “voortoets”).

5.5 Geluid, geur en luchtkwaliteit

Er wordt nagegaan of er in het onderzoeksgebied voor de realisatie van geluidgevoelige bestemmingen vanuit de wettelijke regelgeving belemmeringen zijn. Deze belemmeringen kunnen onder andere ontstaan door de bestaande geluidzone van de aanwezige wegen. De aanwezige geluidscontouren zullen in het MER worden aangegeven evenals de autonome verandering van de geluidsbelasting door toekomstige ontwikkelingen. Ook zullen de overige geluidsbronnen in het gebied alsmede de geluidsgevoelige bestemmingen worden aangegeven.

Hierbij wordt uitgezocht welke mitigerende maatregelen (bijvoorbeeld geluidbeperkende wegdektypen of geluidschermen) er nodig zijn.

Daarnaast zal ook worden bepaald welke geluidseffecten in de omgeving optreden als gevolg van de toename van het (recreatief) wegverkeer.

Nagegaan wordt welke wijzigingen er optreden ten aanzien van geuremissies en – immissies en de mate waarin geuremissies beperkingen opleggen aan de recreatieve ontwikkelingsmogelijkheden (tijdelijk of permanent). Tevens zal ingegaan worden op mogelijke luchtverontreiniging als gevolg van (toename van) wegverkeer.

5.6 Lichthinder

Nagegaan zal worden of het initiatief extra lichthinder genereert. Bekeken zal worden hoe dit zich verhoudt tot de lichthinder als gevolg van het nabij gelegen kassengebied.

5.7 Overige aspecten

In het MER zal worden ingegaan op de invloed van het project op de bestaande ruimtegebruikfuncties in het gebied, zoals de recreatie, de landbouw, infrastructurele voorzieningen en kabels en leidingen.

5.8 Overzicht beoordelingscriteria

De effecten van de verschillende alternatieven worden beoordeeld aan de hand van vooraf vastgestelde criteria. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de te hanteren beoordelingscriteria per milieuaspect.

Aspect	Belangrijkste beoordelingscriteria
Verkeer en vervoer	<ul style="list-style-type: none"> • Verkeerstoename • bereikbaarheid • barrièrewerking • verkeersveiligheid • oversteekbaarheid • wandel- en fietsmogelijkheden
Bodem, grond- en oppervlaktewater	<ul style="list-style-type: none"> • bodem- en grondwaterkwaliteit • invloed op zetting en hydrologie • invloed op oppervlaktewaterkwaliteit en –huishouding
Landschap, cultuurhistorie, geomorfologie en archeologie	<ul style="list-style-type: none"> • wijziging structuur en samenhang van het landschap • aantasting van cultuurhistorische patronen en elementen • aantasting van geomorfologisch waardevolle patronen en elementen • aantasting van gebieden met archeologische verwachtingswaarde
Natuur	<ul style="list-style-type: none"> • invloed op aanwezige natuurwaarden (flora en fauna) • invloed op foerageermogelijkheden en rustgebieden voor fauna • invloed op vogels door geluidemissie en verstoring • ecohydrologie • barrièrewerking
Geluid	<ul style="list-style-type: none"> • geluidsbelasting als gevolg van aanlegwerkzaamheden • geluidsbelasting als gevolg van verkeerstoename en ontgroning
Geur	<ul style="list-style-type: none"> • geurhinder • luchtkwaliteit
Licht	<ul style="list-style-type: none"> • lichthinder
Ruimtegebruik	<ul style="list-style-type: none"> • ruimtebeslag
Duurzaamheid	<ul style="list-style-type: none"> • duurzaam materiaalgebruik

6 BESLUITEN, BELEIDSKADERS EN PROCEDURES

6.1 Algemeen

Op grond van het Besluit milieueffectrapportage wordt voor het ontwikkelen van de voorgenomen recreatieve ontwikkelingen een m.e.r.-procedure doorlopen.

Naast het m.e.r.-plichtige besluit en overige besluiten die nog moeten worden genomen om het project ten uitvoer te kunnen brengen, wordt in dit hoofdstuk een overzicht gegeven van relevante beleidsuitspraken. Het gaat hier om uitspraken, bijvoorbeeld in beleidsnota's en plannen gedaan door verschillende overheden, zoals de gemeente, het rijk en de provincie. Deze uitspraken kunnen invloed hebben op het besluit waarvoor het MER wordt opgesteld. Tenslotte worden in de verschillende stappen van de m.e.r.-procedure en de taken van de betrokkenen aan de hand van een procedureschema kort toegelicht.

Op 22 september 2006 is de Nederlandse MER-wetgeving in de Wet milieubeheer en het Besluit-mer aangepast. De op grond van Europese wetgeving sinds 2004 verplichte Strategische Milieubeoordeling is opgenomen in de Nederlandse regelgeving onder de naam plan-m.e.r.. De plan-m.e.r.-plicht geldt voor (strategische) plannen die een kader kunnen vormen voor latere besluiten die m.e.r.(beoordelings-)plichtig zijn. Het vigerende provinciaal omgevingsplan is van voor de invoering van de plan-m.e.r.-plicht. De beoogde ontwikkeling past binnen dit plan.

Recent is door de gemeente Emmen een Structuurvisie opgesteld met daaraan gekoppeld een plan-m.e.r. (strategische milieubeoordeling). Deze structuurvisie bevestigt de geschiktheid van de gekozen locatie voor recreatieve ontwikkelingen.

De verplichting tot het opstellen van dit MER richt zich dus op het te nemen ruimtelijke besluit over de realisatie van een recreatiepark met verblijfsaccommodaties en de eerder genoemde onderdelen in de directe omgeving hiervan. De realisering van de beoogde recreatieve ontwikkelingen zal gefaseerd plaatsvinden. De ruimtelijke ontwikkeling zal in een integraal bestemmingsplan worden vastgelegd.

6.2 Natuurtoets

Omdat mogelijke gevolgen kunnen optreden op Natura 2000 gebied het Bargerveen (externe werking) kan een passende beoordeling noodzakelijk zijn op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. In het MER moet worden onderzocht of er sprake is van significante effecten op de instandhoudingsdoelen waarvoor het Bargerveen is aangewezen (voortoets).

De flora- en faunawet (2002) voorziet in de bescherming van in het wild voorkomende inheemse plant- en diersoorten. Beschermde dieren mogen niet gedood, gevangen of

verontrust worden en planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld worden. Daarnaast is het niet toegestaan hun directe leefomgeving te beschadigen, vernielen of verstoren.

Onder bepaalde voorwaarden is het mogelijk een ontheffing te krijgen van de hiervoor genoemde verboden. In het MER wordt getoetst of en zo ja voor welke dier- en plantensoorten een overtreding van de Flora en Faunawet optreedt.

Voor de soorten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn aangevuld met een aantal bedreigde en zeldzame soorten (AMvB vrijstellingenbesluit) kan alleen ontheffing worden verleend, wanneer:

- Voor de ingreep geen andere bevredigende oplossing bestaat, en;
- Sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten en;
- Geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten.

Onder bepaalde voorwaarden is het mogelijk om vrijstelling te krijgen van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit kan alleen indien maatregelen worden getroffen die een gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort waarborgt en waarbij zoveel mogelijk voorkomen wordt dat er negatieve effecten optreden op beschermde soorten. Het leefgebied van bedreigde soorten moet altijd worden behouden of er moeten nieuwe leefgebieden worden verkregen.

6.3 Watertoets

De Watertoets is ontwikkeld in het kader van de wateroverlast- en veiligheidsproblematiek (Commissie Waterbeheer 21 eeuw) en vormt sinds februari 2001 een standaardonderdeel van besluitvormingsprocessen over alle ruimtelijke plannen en besluiten met waterhuishoudkundige effecten. De toets dient te waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en evenwichtig meegenomen worden bij elk relevant ruimtelijk plan. Hierbij geldt de plicht om de regionale waterbeheerder te betrekken bij de te maken afwegingen, ontwerpen en uitwerkingen en het formele besluit over goedkeuring. In het op te stellen MER zal het aspect water dusdanige aandacht krijgen dat voldaan wordt aan de inhoudelijke eisen van de watertoets. Door de regionale waterbeheerder steeds formeel te informeren en te betrekken bij de planvorming en effectbepaling, wordt voldaan aan alle formele eisen uit de watertoets.

6.4 Beleidskader

In het MER wordt ingegaan op de relevante besluiten en plannen in het kader van de voorgenomen activiteit. In tabel 6.1 wordt een overzicht gegeven van besluiten en plannen die van belang worden geacht. Het betreft besluiten en plannen die ten aanzien van de voorgenomen activiteit beperkingen en randvoorwaarden kunnen opleggen. Daarnaast zal ook gebruik worden gemaakt van overige relevante documenten en plannen.

Tabel 6.1. Beleidskader

Rijksbeleid en relevante nota's	<ul style="list-style-type: none"> • nota Ruimte 2004 • 4^e nationaal milieubeleidsplan 2001 • 2^e Structuurschema Groene Ruimte • Nota Natuur voor mensen, mensen voor natuur 2000 • Het Nationaal verkeers- en vervoersplan
Provinciaal beleid	<ul style="list-style-type: none"> • Kompas voor het Noorden, ruimtelijk – economisch ontwikkelingsprogramma Noord-Nederland 2000 t/m 2006 • Provinciaal Omgevingsplan Drenthe (POP II) 2004 • Integraal gebiedsplan natuur- en landschapsdoelen in Drenthe 2003 • Agenda voor de Veenkoloniën 2002
Waterschapsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Waterbeheersplan van Waterschap Velt en Vecht, 2001
Gemeentelijk beleid en relevante nota's	<ul style="list-style-type: none"> • Bestemmingsplan Buitengebied Gemeente Emmen 1987 • Beleidsnota recreatie en toerisme • De strategienota Emmen 2020 (september 2001) • Voorstudies op het Structuurplan Emmen • Toeristische recreatief Ontwikkelingsplan Emmen, 2001-2010 • Milieubeleidsplan Emmen
Overig beleid: wet- en regelgeving	<ul style="list-style-type: none"> • Wet milieubeheer • Wet geluidhinder • Wet bodembescherming • Wet op de ruimtelijke ordening • Besluit Luchtkwaliteit • Waterhuishoudings- c.q. Waterbeheersplannen • Natuurbeschermingswet, Flora- en Faunawet, Vogel- en Habitatrichtlijn • Verdrag van Malta, etc

6.5 Procedure

In figuur 6.1 is de te volgen procedure schematisch weergegeven. Hierin zijn de wettelijke termijnen en de globale planning aangegeven. Het schema wordt in deze paragraaf kort toegelicht.

Opstellen en bekendmaken startnotitie

Het voornemen wordt door de initiatiefnemer aan het bevoegde gezag gepresenteerd in de vorm van een startnotitie. Het coördinerend bevoegde gezag maakt vervolgens het voornemen publiekelijk bekend en legt de startnotitie ter inzage. De startnotitie wordt tevens aan de wettelijke adviseurs gezonden en de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.).

Inspraak, advies en vaststellen richtlijnen

Een ieder wordt in de gelegenheid gesteld gedurende 6 weken schriftelijke opmerkingen in te dienen bij het coördinerend bevoegde gezag. Aan de hand van de startnotitie en de ingekomen opmerkingen adviseert de Commissie m.e.r. het bevoegde gezag over de richtlijnen voor de inhoud van het op te stellen MER. Ook de overige wettelijke adviseurs brengen een advies uit. Mede op basis van ingekomen adviezen stelt het bevoegde gezag de richtlijnen vast.

Opstellen MER

De initiatiefnemer stelt vervolgens het MER op. Hierin wordt inzicht verschaft in het doel van het voornemen en de mogelijke alternatieven en varianten. Verder worden op een zo objectief mogelijke wijze de (milieu) gevolgen van het voornemen en de mogelijke alternatieven in beeld gebracht. De informatie in het MER dient als hulpmiddel bij de besluitvorming.

Voorlichting, inspraak, toetsing en advisering

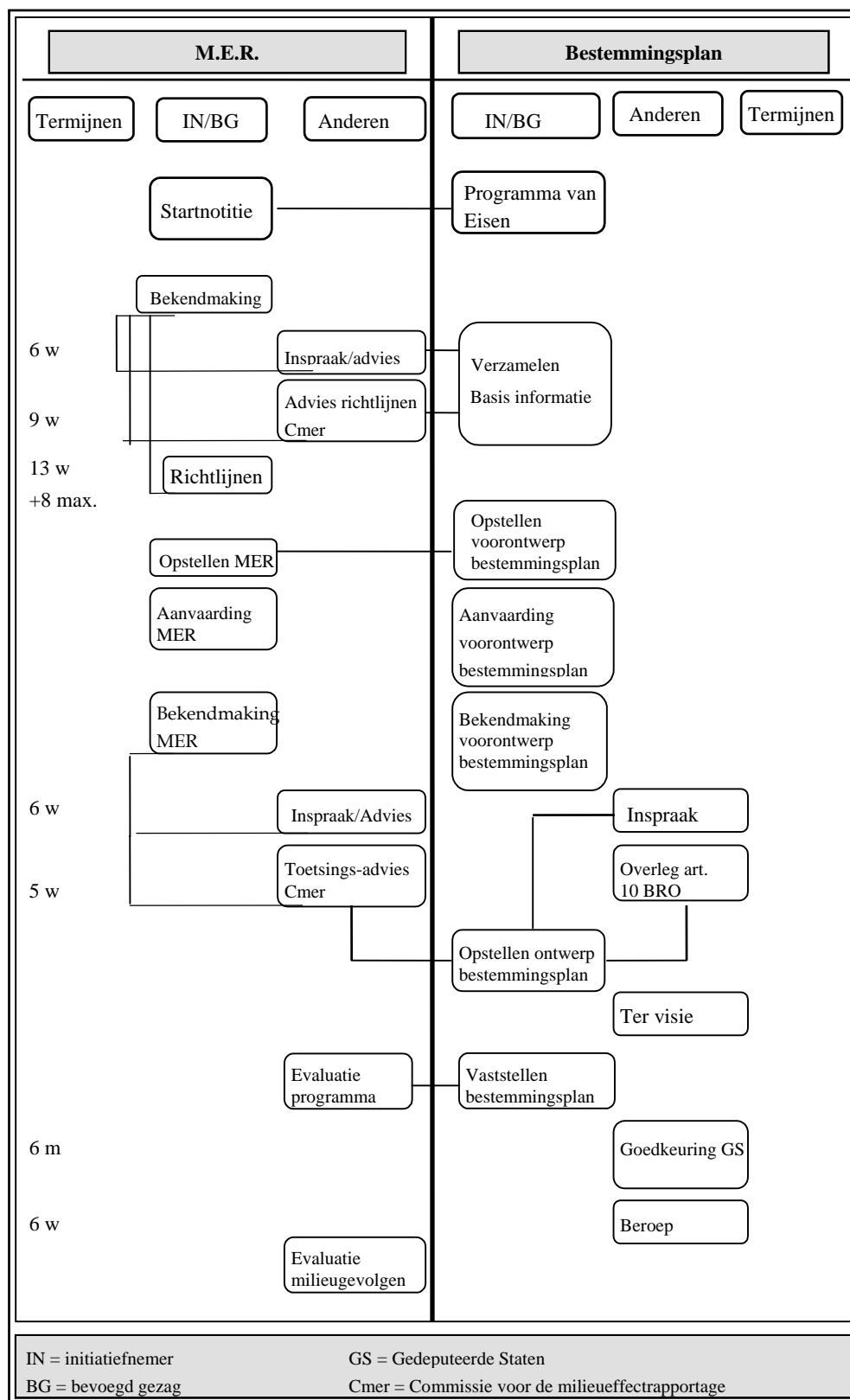
Het MER moet vervolgens door het bevoegde gezag aanvaardbaar bevonden worden. Hierna wordt het MER 6 weken ter inzage gelegd en aan de wettelijke adviseurs en de Commissie m.e.r. gezonden. In deze fase is er opnieuw gelegenheid tot inspreken. De gemaakte opmerkingen kunnen worden toegelicht tijdens een hoorzitting. De Commissie m.e.r. toetst het MER op volledigheid en juistheid, mede aan de hand van de inspraakreacties, en adviseert het bevoegde gezag hierover.

Besluitvorming

Het m.e.r.-plichtige besluit, waarvoor het MER wordt opgesteld is de wijziging van het bestemmingsplan voor het gebied. Daarmee wordt geanticipeerd op de ruimtelijke ontwikkeling die in het gebied als geheel wordt ingezet en waarvoor een nieuw (voorontwerp)bestemmingsplan wordt opgesteld. Het voorontwerp-bestemmingsplan worden parallel aan het MER opgesteld. In figuur 6.1 is aangegeven hoe de afstemming tussen de milieueffectrapportage procedure en de bestemmingsplanprocedure eruit ziet. Het Bevoegd Gezag neemt een besluit over het bestemmingsplan en betreft de gegevens uit het MER bij de besluitvorming.

Evaluatie

Indien het besluit wordt genomen, moet het bevoegde gezag de feitelijk optredende milieugevolgen van de activiteit vergelijken met de in het MER voorspelde effecten. Hiervoor wordt gelijktijdig met het besluit een evaluatieprogramma opgesteld.

Figuur 6.1. Koppeling m.e.r. en ruimtelijke ordeningsprocedure

6.6 Betrokkenen

Initiatiefnemer

De Houdstermaatschappij Griendtsveen BV is initiatiefnemer.

Bevoegd gezag

De gemeenteraad van Emmen is bevoegd gezag. Het Bevoegd Gezag heeft als taken het publiceren van de Startnotitie, het op- en vaststellen van de definitieve Richtlijnen, het aanvaarden en publiceren van het MER en het nemen van de besluiten.

Commissie m.e.r.

De Commissie m.e.r. is een commissie bestaande uit onafhankelijke deskundigen. De Commissie adviseert het bevoegde gezag over de richtlijnen, de kwaliteit en de volledigheid van het MER middels het opstellen van Advies Richtlijnen voorafgaand aan het opstellen van het MER en het Toetsingsadvies wanneer het MER is opgesteld. Zij neemt daarbij ook de inspraakreacties in beschouwing.

Overige wettelijke adviseurs

Als wettelijke adviseurs worden de inspectie milieuhygiëne, de directeur LNV en het ministerie van OC &W (Rijksdienst voor Archeologie Cultuurhistorie en Monumentenzorg) ingeschakeld. Deze adviseren het Bevoegd Gezag over de richtlijnen, de kwaliteit van het MER en de alternatieven.

Insprekers

Burgers, belangengroepen, bedrijfsleven etc. Deze kunnen inspreken op de startnotitie en het MER/voorontwerp-bestemmingsplan.

BIJLAGE 1. BELANGRIJKSTE LITERATUUR

1. Provinciaal Omgevingsplan Drenthe POP II, 7 juli 2004
2. Samenwerkingsverband Noord-Nederland, Kompas voor het Noorden, Ruimtelijk-economisch ontwikkelingsprogramma Noord-Nederland 2000 t/m 2006, 1999
3. Griendtsveenpark; toelichting bij de floristische verspreidingsgegevens, FLORON rapport 2004.172, Stichting Floron
4. Griendtsveenpark, toelichting Vogeltelgegevens, SOVON vogelonderzoek Nederland, september 2004
5. Natuurwaarden in het Griendtsveenpark te Emmen, Adviesbureau Mertens, november 2004
6. Afwegen en oordelen, Handreiking voor de M.E.R.-beoordelingsplicht, VROM, 1999
7. Besluit milieueffectrapportage 1994, laatst gewijzigd 2005
8. Regeling Startnotitie Milieu-effectrapportage 1993
9. Gemeente Emmen, Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Emmen, Dienst gemeentewerken, afdeling Ruimtelijke ordening, 16 juli 1987
10. Hydrologische analyse Griendtsveenpark, ecologisch adviesbureau Bell Hullenaar, november 2004
11. Ecologisch onderzoek Griendtsveenpark Emmen, Bureau Schenkeveld, oktober 2004
12. Intergraal gebiedsplan natuur- en landschapsdoelen in Drenthe
13. Stuurgroep Veenkoloniën, Agenda voor de Veenkoloniën, Arcadis 25 april 2002
14. Veenland, internationaler Naturpark Moor, Onderzoek naar mogelijkheden en kansen voor een internationaal "Naturpark" bij het Bargerveen, Provincie Drenthe, Landkreis Emsland, Landkreis Grafschaft-Bentheim, Emmen, 2004
15. Gemeente Emmen, Strategienota Emmen 2020, Emmen, een vernieuwende formule, september 2001
16. Gemeente Emmen, Toeristisch Recreatief Ontwikkelings Plan Emmen, De optimale mix, planperiode 2001 – 2010.

17. Strategische Milieubeoordeling Structuurplan Gemeente Emmen, notitie Reikwijdte en Detailniveau, Arcadis, 10 november 2006
18. Waterschap Velt en Vecht, Waterbeheersplan 2002-2006, 18 december 2001
19. Waterschap Velt en Vecht, Concept- Beleidsnotitie water en ruimtelijke ordening; "hoe gaat Velt en Vecht om met water in ruimtelijke plannen"

BIJLAGE 2. BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN

Alternatief	Eén van de mogelijke (sets) oplossingen voor het initiatief.
Archeologie	Wetenschap van oude historie op grond van bodemvondsten en opgravingen.
Autonome ontwikkeling	Ontwikkelingen, die optreden zonder dat één van de alternatieven wordt uitgevoerd.
Bevoegd gezag	De overheidsinstantie die bevoegd is het m.e.r.-plichtige besluit te nemen en die de m.e.r.-procedure organiseert.
Commissie m.e.r.	Onafhankelijke commissie die het bevoegde gezag adviseert over de richtlijnen voor de inhoud van het MER en de kwaliteit van het MER.
Compenserende Maatregel	Maatregel waarbij in ruil voor het aanbrengen van milieuschade op de ene plaats vervangende waarden elders worden gecreëerd.
Contour	Een lijn getrokken door een aantal punten van gelijke (geluid)belasting. Door contouren te berekenen, is het mogelijk het gebied vast te stellen dat een bepaalde (geluid)belasting ondervindt.
Cumulatieve gevolgen	Verschillende vormen van verontreiniging en aantasting van het milieu, waarbij de gevolgen van elke vorm afzonderlijk niet ernstig behoeven te zijn, maar van de verschillende vormen samen wel.
dB(A)	Maat voor het geluiddrukkniveau waarbij een frequentieafhankelijke correctie wordt toegepast voor de gevoeligheid van het menselijke oor.
Ecologische hoofdstructuur (EHS)	Netwerk van kerngebieden natuurontwikkelingsgebieden en verbindingszones waarbinnen flora en fauna zich kunnen handhaven en uitbreiden.
Fauna	De dierenwereld.
Flora	De plantenwereld.

Geluidhinder	Gevaar, schade of hinder als gevolg van geluid.
Geluidsbelasting in dB(A)	De geluidsbelasting (B _i) is de etmaalwaarde van het equivalente geluidsniveau op een bepaalde plaats afkomstig van bepaalde geluidsbronnen.
Geomorfologie	Wetenschap die de natuurlijke vorm van het landschap bestudeert, zoals die ontstaan is door geologische processen en eventueel beïnvloed is door menselijk handelen.
Hydrologie	Kennis van het vloeibare in de aarde, in het bijzonder van de stand en de stromingen van het grondwater.
Ingreep-effectrelatie	Relatie tussen een bepaalde dosis van een ingreep en het daaruit volgende effect. Op grond van ingreep-effectrelaties kunnen binnen bepaalde marges voorspellingen worden gedaan over het effect van nieuwe ingrepen.
Initiatiefnemer	Diegene(n) die de m.e.r.-plichtige activiteit wil ondernemen.
Kerngebied (EHS)	Gebied, dat onderdeel uitmaakt van de ecologische hoofdstructuur, met bestaande natuurwaarden van (inter)nationale betekenis. Het gebied moet een voldoende omvang hebben om als brongebied te fungeren voor omliggende terreinen
Landschap	De waarneembare ruimtelijke verschijningsvorm van het aardoppervlak, die wordt bepaald door de onderlinge samenhang en wederzijdse beïnvloeding van de factoren reliëf, bodem, water, klimaat, flora en fauna alsmede de wisselwerking met de mens.
Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)	Alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu zijn toegepast.
m.e.r.	Milieu-effectrapportage (de procedure).
MER	Milieu-effectrapport.
Mitigerende maatregel	Maatregel om de nadelige gevolgen van de voorgenomen activiteit voor het milieu te voorkomen of te beperken.
Natuurontwikkeling	Het scheppen van zodanige omstandigheden dat natuurlijke ecosystemen zich kunnen ontwikkelen.
Nulalternatief	Bij dit alternatief wordt uitgegaan van de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling. Dit alternatief dient als

	referentiekader voor de effectbeschrijvingen van alle alternatieven.
Permanente effecten	Effecten van de ingreep, die optreden zolang de voorgenomen activiteit aanwezig is.
Referentie	Vergelijkingsmaatstaf
Studiegebied	Gebied waar relevante effecten op kunnen treden veroorzaakt door de ingreep.
Tijdelijke effecten	Het begrip wordt in dit verband gebruikt voor effecten die optreden bij de aanleg van de voorgenomen activiteit.
Variant	Alle verdere onderverdelingen op de alternatieven worden aangeduid als varianten.
Vegetatie	De ruimtelijke verschijningsvorm van planten in samenhang met de plaatsen waar zij groeien en in de rangschikking die zij uit zichzelf hebben ingenomen.
Verbindingszone	Zone, die deel uitmaakt van de ecologische hoofdstructuur en dienst doet als migratieroute voor organismen tussen kerngebieden en natuurontwikkelingsgebieden. Aanleg van verbindingszones heeft als doel barrières tussen deze gebieden op te heffen.
Versnippering	Proces in het landschap waarbij eerder aaneengesloten gebieden worden verkleind en de onderlinge afstand tussen deze gebieden wordt vergroot (als gevolg van intensieve landbouw, aanleg van infrastructurele werken enz.).
Visueel-ruimtelijke kenmerken	Kenmerken die te maken hebben met de visuele waarneming (van het landschap) door de mens.
Waterkwaliteit	De chemische en biologische kwaliteit van water.